

ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ

Δώστε τέλος στην τάση υπέρ των προϊόντων μίας χρήσης: Οι πρωτεργάτες και πρωτεργάτριες της ΕΕ ζητούν τη μεταρρύθμιση της Διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού (ΔΕΠ) ώστε να υποστηριχθεί η πρόληψη των απορριμμάτων συσκευασίας και η επαναχρησιμοποίηση τους

Απευθύνεται στην Teresa Ribera, Εκτελεστική Αντιπρόεδρο για μια Καθαρή, Δίκαιη και Ανταγωνιστική Μετάβαση, και στην Jessika Roswall, Επίτροπο για το Περιβάλλον, την Ανθεκτικότητα των Υδάτων και την Ανταγωνιστική Κυκλική Οικονομία,

Όταν εγκρίθηκε η [Οδηγία για τα πλαστικά μίας χρήσης της ΕΕ](#) το 2019, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής βρέθηκαν αντιμέτωποι με την πρόκληση της περιορισμένης εμπειρικής τεκμηρίωσης για την αποτελεσματικότητα των πολιτικών επαναχρησιμοποίησης και πρόληψης αποβλήτων. Ο τομέας της επαναχρησιμοποίησης βρισκόταν ακόμη σε αρχικό στάδιο ανάπτυξης, με ελάχιστα διαθέσιμα δεδομένα που να αποδεικνύουν τα οικονομικά, κοινωνικά και κλιματικά οφέλη που θα μπορούσαν να έχουν αυτά τα μέτρα στα διαφορετικά ευρωπαϊκά πλαίσια. Πέντε χρόνια αργότερα, ο [Κανονισμός της ΕΕ για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας](#) σηματοδοτεί πρόοδο. Ωστόσο, η ένταξη νομικά δεσμευτικών στόχων για την επαναχρησιμοποίηση και την πρόληψη των απορριμμάτων συσκευασίας στερείται των απαραίτητων εργαλείων για την επίτευξη μιας ταχείας και δίκαιης απομάκρυνσης από το σημερινό αναποτελεσματικό μοντέλο μίας χρήσης.

Εμείς, οι πόλεις που υπογράφουμε το παρόν μανιφέστο, βρισκόμαστε στην πρώτη γραμμή της μετάβασης της Ευρώπης προς μια πιο κυκλική, υγιή και ανταγωνιστική οικονομία. Μαζί με εταίρους από τον ιδιωτικό τομέα, την επενδυτική κοινότητα και την κοινωνία των πολιτών, ήδη εφαρμόζουμε προληπτικά μέτρα για τη μείωση της εξάρτησής μας από τα προϊόντα μίας χρήσης. Οι δράσεις αυτές περιλαμβάνουν καινοτόμες πρακτικές δημόσιων συμβάσεων, συστήματα επαναχρησιμοποίησης για εκδηλώσεις και για τον κλάδο HoReCa, απαγορεύσεις προϊόντων μίας χρήσης σε δημόσια κτίρια, καθώς και στήριξη των επιχειρήσεων που υιοθετούν πρακτικές χωρίς συσκευασία.

Ωστόσο, αντιμετωπίζουμε σημαντικές προκλήσεις, **καθώς οι συσκευασίες μίας χρήσης παραμένουν η κατεστημένη και φθηνότερη επιλογή της αγοράς, με το πραγματικό περιβαλλοντικό, κοινωνικό και υγειονομικό κόστος να μην επιβαρύνει τους παραγωγούς.** Ως αποτέλεσμα, οι τοπικές δημόσιες αρχές καλούνται να επωμιστούν τις συνέπειες: αύξηση κατά 27% των απορριμμάτων συσκευασίας την τελευταία δεκαετία, υψηλό κόστος καθαρισμού και εντεινόμενη περιβαλλοντική επιβάρυνση. Παράλληλα, οι λύσεις για την αντιμετώπιση αυτής της κρίσης, όπως πολιτικές πρόληψης απορριμμάτων και συστήματα επαναχρησιμοποίησης, καθίσταται αδύνατο να αναπτυχθούν, καθώς παρεμποδίζονται από ένα οικονομικό σύστημα που επιβραβεύει τη σπατάλη έναντι της μείωσής της.

Χωρίς ένα πιο υποστηρικτικό νομοθετικό πλαίσιο σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι προσπάθειές μας θα παραμείνουν περιορισμένες και αποσπασματικές, ανεπαρκείς για τη συστημική αλλαγή που απαιτείται επείγοντως. Συγκεκριμένα, εκφράζουμε την επείγουσα ανάγκη βελτίωσης των συστημάτων Διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού (ΔΕΠ), μετατρέποντάς τα από απλά εργαλεία διαχείρισης απορριμμάτων σε ισχυρούς μηχανισμούς διαχείρισης πόρων, που θα ενισχύουν ενεργά την επαναχρησιμοποίηση και την πρόληψη απορριμμάτων συσκευασίας μέσω αποκλειστικής χρηματοδότησης, διασφαλίζοντας ότι οι λύσεις αυτές είναι ανταγωνιστικές και επιδέχονται ανάπτυξης.

Ως εκ τούτου, καλούμε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να δώσει προτεραιότητα στις ακόλουθες τρεις βασικές δράσεις στο πλαίσιο της ανακοινωθείσας Πράξης για την κυκλική οικονομία:

1

Πλήρης κάλυψη κόστους

Η ΕΕ θα πρέπει να επιβάλλει στα συστήματα ΔΕΠ να καλύπτουν το πλήρες κόστος διαχείρισης των απορριμμάτων συσκευασίας, συμπεριλαμβανομένων του καθαρισμού των απορριμμάτων, του κόστους επεξεργασίας μικτών ροών αποβλήτων και του κόστους συλλογής συσκευασιών που δεν μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν, να επισκευαστούν ή να ανακυκλωθούν. Επί του παρόντος, τα κόστη αυτά επωμίζονται οι δήμοι και οι φορολογούμενοι, καθώς οι Οργανισμοί ευθύνης παραγωγών (ΟΕΠ) καλύπτουν συνήθως μόνο μέρος του συστήματος. Η αντιμετώπιση αυτών των κενών θα μειώσει το βάρος που επωμίζεται ο τοπικός προϋπολογισμός.

2

Οικονομικά εργαλεία για την επαναχρησιμοποίηση και την πρόληψη απορριμμάτων συσκευασίας

Τα υφιστάμενα τέλη οικολογικής διαμόρφωσης (eco-modulation fees) δεν έχουν καταφέρει να βελτιώσουν ουσιαστικά τον σχεδιασμό των συσκευασιών ούτε να περιορίσουν την κυριαρχία των προϊόντων μίας χρήσης. Για να αλλάξει αυτό, η ΕΕ θα πρέπει να θεσπίσει μια πρόσθετη, εναρμονισμένη περιβαλλοντική χρέωση, πέραν του κόστους συλλογής και επεξεργασίας (το οποίο καθορίζεται σε εθνικό επίπεδο). Η χρέωση αυτή θα βασίζεται στον περιβαλλοντικό αντίκτυπο της συσκευασίας (π.χ. δυνατότητα δημιουργίας απορριμμάτων, ανθρακικό αποτύπωμα). Τα έσοδα θα χρησιμοποιούνται για την υποστήριξη της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία, χρηματοδοτώντας, για παράδειγμα, υποδομές επαναχρησιμοποίησης. Αυτό θα υποστηρίξει τις τοπικές αρχές, καθιστώντας τις λύσεις επαναπλήρωσης και επαναχρησιμοποίησης

3

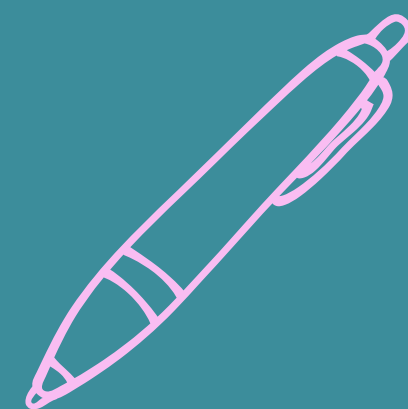
Ενίσχυση της διακυβέρνησης και της συμμετοχής των ενδιαφερομένων μερών

Η ΕΕ οφείλει να διασφαλίσει υψηλότερα επίπεδα λογοδοσίας και διαφάνειας στο πλαίσιο της διακυβέρνησης των ΟΕΠ, προκειμένου να αντικατοπτρίζονται επακριβώς οι ανάγκες των φορέων που επηρεάζονται περισσότερο από την εφαρμογή των συστημάτων ΔΕΠ. Η εν λόγω προσέγγιση πρέπει να περιλαμβάνει θεσμικά κατοχυρωμένο ρόλο για τις τοπικές αρχές στη διακυβέρνηση των ΟΕΠ, κατά προτίμηση μέσω ενιαίας εκπροσώπησης, όπως η εθνική ένωση δήμων και κοινοτήτων. Ως ελάχιστη προϋπόθεση, οι τοπικές αρχές πρέπει να καλούνται σε διαβούλευση και να διαθέτουν τη δυνατότητα να παρέχουν ουσιαστική ανατροφοδότηση. Ωστόσο, ο ενδεδειγμένος στόχος είναι η κατοχύρωση ουσιαστικού ρόλου με δικαιώματα ψήφου στις σχετικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Με την αναμόρφωση των συστημάτων ΔΕΠ σύμφωνα με τις προτάσεις μας, η ΕΕ μπορεί να αξιοποιήσει πλήρως το δυναμικό των καινοτομιών της κυκλικής οικονομίας σε ολόκληρη την ήπειρο. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές δεν θα ελαφρύνουν μόνο τον οικονομικό φόρτο των τοπικών αρχών, αλλά θα διαμορφώσουν επίσης ένα ευνοϊκό περιβάλλον για λύσεις που προλαμβάνουν τη δημιουργία αποβλήτων στην πηγή.

Με ανάλογες αποφασιστικές παρεμβάσεις, μπορούμε να δώσουμε ένα τέλος στην τάση υπέρ των προϊόντων μίας χρήσης και να χτίσουμε μαζί μια ανθεκτική, ανταγωνιστική Ευρώπη, που χρησιμοποιεί τους πόρους της με τον πιο αποδοτικό τρόπο.

ΠΟΛΕΙΣ ΠΟΥ ΥΠΟΓΡΑΦΟΥΝ ΤΟ ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ

Bordeaux, France

Lyon, France

Nantes, France

Paris, France

Brussels, Belgium

Tallinn, Estonia

Riga, Latvia

Kranj, Slovenia

Viladecans, Catalonia, Spain

Majetín, Czech Republic

Úľany nad Žitavou, Slovakia

ΠΡΟΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΥΝ ΤΟ ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ

ConsomAction
Belgium

ETERNITY Systems
France

Circl'it
Czech Republic

France Consigne
France

VG Čistoća d.o.o.
Croatia

L'incassable
France

New Loop
Denmark

Le Lieu Multiple
France

RePack
Finland

Oc'Consigne
France

Bout'à Bout'
France

Opopop reusable packaging
France

Carton Vert
France

Réseau Réduire+
France

Consigne & Moi
France

Revera
France

Consign'up
France

Circulation GmbH
Germany

ΠΡΟΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΥΝ ΤΟ ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ

Vytal

Vytal
Germany

Recup
Germany

ecogestus

Ecogestus
Portugal

Eco Bihor / AVE Bihor
Romania

Capsa Packaging
Spain

Cup Stack
The Netherlands

Dutch Cups
The Netherlands

Recirculate
Systems Limited
United Kingdom